אגרות הראי"ה - כרך ג' - אגרת תתפה

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ד' אייר תרע"ח - לונדון
נמען: הרב מנחם מנדל הכהן

הרב קוק מבקש פרטים על אגודת הרבנים שהקים. בי'דגל ירושלים' העיקר הוא התוכן, לא השם: היא לא תהיה סניף של הציונות, שהיא 'תנועה עולמית על יסוד החול'. הממשלה הבריטית מביטה בעין יפה ואף הדפיסה עותקים. באמריקה התנועה מתעוררת. הצעדים: אגודות, שקלים, עיתונים, תמיכה בת"ח בארץ, ישיבות, לבוש מכובד לת"ח, לשכות בתי דין מכובדות.

עיקרי הדברים

- אגודת הרבנים.
- לא סניף לציונות.
- יחס הממשלה.
- תוכנית מעשית.

נוסח האגרת

ב"ה[1], ד' אייר תרע"ח[2].

שלו'[3] רב לכבוד ידידי הרב הגאון אוצר תו"י[4] רב פעלים מו"ה[5] מנחם מנדל הכהן שליט"א[6].
אחדש"ה[7] באה"ר[8].

מכתבי קודש דכת"ר[9] ידידי הגיעוני, ואשמח מאד לראות כי בעת כושר כזאת החל רוח ד' עוד הפעם לפעם את כת"ר[10] לגשת לעבודת הקודש, בעניני הכלל העומדים על הפרק.

והנה את היסוד של אגודת הרבנים לא ביאר לי כת"ר מהו, ומי המה הרבנים ת"ס איש אשר הם אגודים כבר באגודת קודש זו, ומה היא המטרה בפרוגרמה המפורטה שאליה עיניהם נשואות. יואיל נא כת"ר ויודיעני באר היטב מכל זה, למען אוכל גם אנוכי בעניי לעזור בענין קדוש זה, עד כמה שידי הכהה מגעת בעה"י[11].

וע"ד[12] דגל ירושלים, לא השם הוא העיקר אבל התוכן, ולפי המושג מעומק הרעיון והתרחבות קדושתו, כן יופיע האור על הסעיפים של המפעלים שיציצו ממנו. אנוכי הבלטתי

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 תרע"ח - השנה תרע"ח (1917/1918)
3 שלו' - שלום
4 תו"י - תורה ויראה
5 מו"ה - מורנו הרב
6 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
7 אחדש"ה - אחרי דרישת שלומו הטוב
8 באה"ר - באהבה רבה
9 דכת"ר - דכבוד תורתו
10 כת"ר - כבוד תורתו
11 בעה"י - בעזרת השם יתברך
12 וע"ד - ועל דבר

שאין לעבודת הקודש ה"ירושלמית" להעשות סניף להציוניות, שעם כל חשיבותה היא תנועה עולמית בנויה על יסוד החול, - אלא לרומם את אור הקודש, את דגל שם ד' וקדושת לבת קודש של אור התורה ואמונה גדולה וקדושה, כמו שהיא חקוקה על לוח לבם ונשמתם של כללות שומרי אמונים, שהוא יסוד איגודם לבנין האומה והארץ. וגם העמים מתחילים להכיר כי יסוד הישועה לא יבוסס כי"א[13] על הערך המקודש דוקא, בהנשא דגל ד' ותשוקת קדושת ישראל להיות רוח החיה בתחיה הלאומית, והיא תזרוק נשמת חיים אדירה בכל מהלך התנועה הלאומית. בעין יפה מבטת היא הממשלה פה על הרעיון של ד"י[14], וזאת הביעה בגילוי דעת שגלתה את זכותה וחפצה להדפיס בעדה סכום אקסמפלרים של המכתב. גם הציוניות הכללית יודעת היא את חשיבותו של הרעיון המקודש העצור בזה, והיא מתחילה להכיר כי מה שאנו דורשים להיות עומדים ברשות עצמנו היא דרישה צודקת, שתביא רב טוב וכבוד גם לתנועה החילונית. ואע"פ[15] שהצדדים המעשיים נעשים לע"ע[16] בידי אנשים רחוקים מקדושה, ע"י[17] התאגדות דגל ירושלים ושאיפתה יוכר לכל העולם כולו שאור החיים של ראשית הגאולה היה ויהיה וגם הווה הוא רק ממקור הקודש, שהוא לבן של ישראל ופארם והדרם נגד כל הגויים.

במדינות אחרות כמו באמריקה התחילה התנועה הירושלמית שלנו להתעורר בשפעת חיים, ועתידות גדולות נכונות לה בע"ה[18]. פרוגרמה מלאה של עבודות ערוכה היא עמדי, אבל עיקר העיקרים הוא כעת עצם ההתיסדות של האגודה והרחבת השפעתה. ברוך כת"ר לד' על חפצו הטוב ליתן ידו הטובה עמנו, ויהיו נא חליפות מכתבים בינינו להתעוררות המחשבה והתעמקות כח קדושתה בייחוד שם ד' אל אלהי ישראל, המתגלה כעת בהדר יקרו על עם קדשו, שהתגלות קודש זו עומדת היא להראות בשטף עז בכל צעד וצעד שנלך הלאה לשאת את דגלנו ע"י קיבוץ המון רב הדוגלים בשם ד' באמת, בתשוקה קודש קודשים של צפית ישועה.

לעת עתה הננו צריכים להסתדר ליסד אגודות ולקבץ חברים לאסוף שקלים להוצאות הפרופגנדיות, לגשת להוצאות ספרותיות בחוברות ועתונים, לאסוף אל דגלנו גם אגודות שלמות שאור קודש ד' חביב עליהן. גם המזרחים נוכל לכנס אל דגלנו, אצלנו אין השאלה של הציוניות הכללית מעכבת, יוכל להכנס אל דגלנו גם איש שדעתו סולדת ממנה כפי מצבה הנוכחי, גם איש שיש לו בה חיבת שאיפה וקישור פנימי גם עכשיו. התוצאות של התאגדותנו מוכרחות להביא טובה גשמית וק"ו[19] רוחנית לעיקר המטרה הציונית, כי היא תרומם את הערך הפוליטי של ישראל בעולם, בהודע לעמים שתחית תקומתנו תחית קודש היא, ושדבר ד' בפינו אמת, והוא מעודדנו למפעלי התחיה כולם.

בצעדינו הראשונים נגש מיד בע"ה להחיש עזרה מהירה לחזק ברכים כושלות של ברכי רבנן דשלהי אשר באה"ק[20] ובעיה"ק[21] ביחוד, לחזק את תופשי התורה, את הישיבות, את מוסדי הקודש כולם, ליתן עצמה והגנה חמרית לכל הבתים שמגדילים בהם תורה בארץ חמדתנו, לשכלל את הבנינים של הישיבות אם הם צריכים תיקון גשמי, לעזור גם להלבשה החיצונה של כל המחזיקים בתורת ד' כדי שיהיו מכובדים על הבריות, לתקן את הלשכות של בתי הדינים שיהיו באופן נימוסי ומכובד. מפואר לחן ולכבוד, ועל כולם להחזיק את המצב הכלכלי של

---

13 כי"א - כי אם

14 ד"י - ד' ירחם

15 ואע"פ - ואף על פי

16 לע"ע - לעת עתה

17 ע"י - על ידי

18 בע"ה - בעזרת השם

19 וק"ו - וקל וחומר

20 באה"ק - בארץ הקודש

21 ובעיה"ק - ובעיר הקודש

תופשי התורה שיהיה בריוח ובכבוד, כדי שיהיה רוחם אמיץ בקרבם לדבר את דבריהם בשער בעוז וגבורה.

כללו של דבר רבה היא עבודתנו, וע"י[22] הכינוס של דגלנו הקדוש יתראו בקרבנו גם כוחות פוליטיים טובים שיוכלו לבאר לפני הממשלה ונגד כל העמים את טהרת שאיפתנו, ודי עמנו.

והנני בזה חותם בברכה ומצפה למכתביו מלאי ענין ומעשה בע"ה, ודי יכונן את מעשנו למען שמו, כנה"י[23] ונפש ידי"ע[24] דוש"ת[25] באה"ר,

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

22 וע"י - ועל ידי

23 כנה"י - כנפשו היקרה

24 ידי"ע - ידידו עוז

25 דוש"ת - דורש שלומו ותורתו